

บทที่ 3

หลักการสอบสวนคดีอาญาเบื้องต้นทั่วไป

1. ความหมายของคำว่า “การสอบสวน”

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2(11) ได้บัญญัติให้ความหมายของคำว่า “การสอบสวน” ว่าหมายถึงการรวบรวมพยานหลักฐานและการดำเนินการทั้งหลายอื่นตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ ซึ่งพนักงานสอบสวนได้ทำไปเกี่ยวกับความผิดที่กล่าวหา เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิด และเพื่อที่จะเอาตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษ

2. สาระสำคัญของ การสอบสวนคดีอาญา มี 3 ประการดังนี้คือ

2.1 เป็นเรื่องที่พนักงานสอบสวนได้ทำไปเกี่ยวกับความผิดที่กล่าวหา ซึ่งได้แก่การดำเนินการทั้งหลายตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

(1) การพิจารณาความผิด คือเมื่อผู้เสียหายได้ร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน ตาม ป.วิ.อาญา มาตรา 123 โดยในคำร้องทุกข์จะปรากฏสาระสำคัญเกี่ยวกับลักษณะความผิด พฤติการณ์ต่างๆ ที่ความผิดนั้นได้กระทำลง ตลอดจนความเสียหายที่ได้รับ ก็จะเป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนที่จะพิจารณาว่าการกระทำตามคำร้องทุกข์นั้น จะเป็นความผิดฐานใด ตามมาตราใด และกฎหมายใด

(2) การบันทึกปากคำผู้เสียหายและพยาน ตาม ป.วิ.อาญา มาตรา 133 พนักงานสอบสวนมีอำนาจถามปากคำและบันทึกปากคำของผู้เสียหายหรือบุคคลใดที่เห็นว่าถ้อยคำของเขาอาจเป็นประโยชน์แก่คดี

(3) การบันทึกปากคำผู้ต้องหา ตาม ป.วิ.อาญา มาตรา 134 พนักงานสอบสวนมีอำนาจที่จะถามปากคำผู้ต้องหา และบันทึกปากคำของผู้ต้องหาไว้ แต่ก่อนทำการสอบสวน ต้องแจ้งข้อหาให้ทราบและต้องบอกให้ทราบก่อนว่า ถ้อยคำที่ผู้ต้องหากล่าวานั้นอาจใช้เป็นพยานหลักฐานชั้นเขาในการพิจารณาได้ เมื่อผู้ต้องหาเต็มใจให้การอย่างใด ก็ให้จดคำให้การไว้ ถ้าผู้ต้องหาไม่เต็มใจให้การเลย ก็ให้บันทึกไว้

(4) การรวบรวมพยานหลักฐาน เป็นการดำเนินการตาม ป.วิ.อาญา มาตรา 131

ที่กำหนดให้พนักงานสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานทุกชนิดเท่าที่สามารถทำได้ ได้แก่ พยานบุคคล พยานเอกสาร และพยานวัตถุ

2.2 เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิด ก็โดยการพิจารณาจากพยานหลักฐานต่างๆ ที่พนักงานสอบสวนได้ดำเนินการมา ซึ่งได้แก่ พยานบุคคล พยานเอกสาร พยานวัตถุ พยานผู้ชำนาญการ และจากบันทึกคำให้การของผู้ต้องหา

2.3 เพื่อที่จะเอาตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษ พนักงานสอบสวนมีวิธีการที่จะเอาตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษ ได้ดังนี้

- (1) โดยการออกหมายเรียกให้มาพบพนักงานสอบสวน ป.วิ.อาญา มาตรา 52
- (2) โดยการออกหมายจับ ป.วิ.อาญา มาตรา 66
- (3) โดยการรับตัวมาจากเจ้าพนักงานหรือราษฎรผู้ทำการจับ ป.วิ.อาญา มาตรา 84
- (4) โดยการเข้าพบพนักงานสอบสวนเอง หรือผู้ต้องหาเข้ามาขอตัวต่อพนักงานสอบสวน ป.วิ.อาญา มาตรา 134
- (5) โดยพนักงานสอบสวนเป็นผู้จับ และควบคุมซึ่งในระหว่างสอบสวนปรากฏว่าเป็นผู้กระทำความผิด ป.วิ.อาญา มาตรา 136

3. เจ้าพนักงานที่มีอำนาจสอบสวนคดีอาญา

บุคคลผู้มีอำนาจทำการสอบสวนคดีอาญา เรียกว่า “พนักงานสอบสวน” ป.วิ.อาญา มาตรา 2(6) ให้คำจำกัดความไว้ว่า “พนักงานสอบสวน หมายถึง เจ้าพนักงานซึ่งกฎหมายให้มีอำนาจและหน้าที่ทำการสอบสวน”

ข้อความตามบทบัญญัติของ ป.วิ.อาญา มาตรา 2(6) นี้ บัญญัติไว้กว้างๆ มิได้เจาะจงว่าให้มีอำนาจและหน้าที่ทำการสอบสวนคดีอาญาเท่านั้น ดังนั้น นอกจากจะมีความหมายถึงการสอบสวนคดีอาญาแล้วยังหมายความรวมถึงอำนาจของพนักงานสอบสวนในคดีแพ่งด้วย ตัวอย่าง เช่น ป.พ.พ.มาตรา 1323 “เรื่องของหาย” กฎหมายกำหนดว่า บุคคลเก็บได้ซึ่งทรัพย์สินหายต้องทำอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ (1) ส่งมอบทรัพย์สินนั้นแก่ผู้ของหาย หรือเจ้าของ หรือบุคคลอื่นผู้มีสิทธิจะรับทรัพย์สินนั้นโดยมิชักช้า หรือ (2) แจ้งแก่ผู้ของหายหรือเจ้าของหรือเจ้าของหรือบุคคลอื่นผู้มีสิทธิจะรับทรัพย์สินนั้นโดยมิชักช้า หรือ (3) ส่งมอบทรัพย์สินนั้นแก่ตำรวจนคร

บาลหรือพนักงานเจ้าหน้าที่อื่นภายในสามวัน และแจ้งพฤติการณ์ตามที่ทราบอันอาจเป็นเครื่องช่วยในการสืบหาบุคคลผู้มีสิทธิจะรับทรัพย์สินนั้น แต่ถ้าไม่ทราบตัวผู้ของหาย เจ้าของหรือบุคคลอื่นผู้มีสิทธิจะรับทรัพย์สินนั้นก็ดี หรือบุคคลตั้งระบุนั้นไม่รับทรัพย์สินนั้นก็ดี ท่านให้ดำเนินการตามวิธีอันบัญญัติไว้ในอนุมาตรา (3)

โดยนัยของ ป.พ.พ. มาตรา 1323 (3) การสืบตัวบุคคลผู้มีสิทธิจะรับทรัพย์สินหายนั้น ก็คือ อำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวนนั่นเอง แต่เป็นเรื่องซึ่งบัญญัติไว้ใน ป.พ.พ. ใดๆก็ตาม หากเกิดกรณีการกระทำความผิดฐานลักขโมยทรัพย์สินหาย ก็จะกลายเป็นความผิดทางอาญา ตาม ป.อาญา มาตรา 352 วรรคสองได้

3.1 พนักงานสอบสวนทั่วไป

(1) ป.วิ.อาญา มาตรา 18 วรรคแรก ในจังหวัดอื่นนอกจาก

กรุงเทพมหานคร ได้แก่ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ ปลัดอำเภอ และข้าราชการตำรวจซึ่งมียศตั้งแต่ชั้นนายร้อยตำรวจตรีหรือเทียบเท่า นายร้อยตำรวจตรีขึ้นไป มีอำนาจสอบสวนความผิดอาญาได้

(2) ป.วิ.อาญา มาตรา 18 วรรคสอง ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร ได้แก่

ข้าราชการตำรวจซึ่งมียศตั้งแต่ชั้นนายร้อยตำรวจตรีหรือเทียบเท่า นายร้อยตำรวจตรีขึ้นไป มีอำนาจสอบสวนความผิดอาญาได้

(3) ป.วิ.อาญา มาตรา 20 ความผิดเกิดขึ้นนอกราชการอาณัติ

ได้แก่ อัยการสูงสุด หรือ ผู้รักษาการแทน เป็นพนักงานสอบสวน

(4) พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัด พ.ศ. 2534

มาตรา 3 กำหนดให้อำนาจเจ้าหน้าที่ทหารเรือทำการสอบสวนเบื้องต้น ในคดีความผิดฐานโจรสลัดในทะเลหลวงได้ และให้ถือว่าการสอบสวนเบื้องต้นที่ทำไว้ เป็นส่วนหนึ่งของการสอบสวนตาม ป.วิ.อาญา ดังนั้น เมื่อทหารเรือได้ทำการสอบสวนเบื้องต้นเสร็จแล้ว ทหารเรือก็จะส่งเรื่องทั้งหมดให้แก่พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบต่อไป

3.2 เขตอำนาจสอบสวนของพนักงานสอบสวน

ปกติพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจทั่วไป ไม่มีอำนาจทำการสอบสวนความผิดอาญาได้ เว้นแต่ จะเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ตามที่กฎหมายบัญญัติให้อำนาจไว้เท่านั้น เช่น กรณีตาม ป.วิ.อาญา มาตรา 18 วรรคแรก เจ้าพนักงานที่จะมีอำนาจทำการสอบสวนคดีอาญาได้ จึงจำกัดเฉพาะเจ้าพนักงานตามที่กฎหมายบัญญัติตามที่ได้อธิบายมาแล้วข้างต้น แต่เจ้าพนักงานเหล่านั้นก็หาได้มีอำนาจทำการสอบสวนความผิดอาญาทั่วไปโดยไม่มีขอบเขตจำกัดไม่ขอบเขตอำนาจในการสอบสวนความผิดอาญาจึงถูกกำหนดกรอบไว้โดย ป.วิ.อาญา

อำนาจสอบสวนของพนักงานสอบสวนคนหนึ่งๆมีได้ในกรณีดังนี้คือ

3.2.1 กรณีตาม ป.วิ.อาญา มาตรา 18

- (1) ความผิดอาญาเกิด ในเขตอำนาจสอบสวนของคน หรือ
- (2) อ้างหรือเชื่อว่า ได้เกิดภายในเขตอำนาจสอบสวนของคน หรือ
- (3) ผู้ต้องหาที่มีที่อยู่ ในเขตอำนาจสอบสวนของคน หรือ
- (4) ผู้ต้องหาถูกจับ ในเขตอำนาจสอบสวนของคน

ฎีกาที่ 4479/2532 ตาม ป.วิ.อาญา มาตรา 18 และมาตรา 22(1) คำว่า “ผู้ต้องหาที่มีที่อยู่” หรือ “จำเลยที่มีที่อยู่” หมายถึง ถิ่นที่อยู่แท้จริงของผู้ต้องหา หรือ ของจำเลยแล้วแต่กรณีในขณะที่จำเลยตกเป็นผู้ต้องหา ตามที่พนักงานสอบสวนได้ทำการสอบสวนไว้ ซึ่งอาจเป็นภูมิลำเนาหรือมีไร่ภูมิลำเนาของผู้ต้องหาหรือจำเลยก็ได้

ฎีกาที่ 518/2506 จำเลยมีที่อยู่ ถูกจับ และเหตุเกิด ในเขตอำนาจสอบสวนของพนักงานสอบสวนอำเภอหนึ่ง หากพนักงานสอบสวนอำเภออื่นเป็นผู้สอบสวน จำเลยจะคัดค้านอำนาจสอบสวนหรือไม่ก็ตามก็ไม่ทำให้การสอบสวนนั้นเป็นการสอบสวนที่ชอบด้วยกฎหมาย เท่ากับไม่มีการสอบสวน พนักงานอัยการจึงไม่มีอำนาจฟ้อง

ฎีกาที่ 371/2531 การสอบสวนที่บัญญัติไว้ใน ป.วิ.อาญา มาตรา 120 ต้องสอบสวน

โดยพนักงานสอบสวนที่ระบุไว้ในมาตรา 2(6) ประกอบด้วย มาตรา 18 เมื่อเหตุเกิดในเขตท้องที่ สถานีตำรวจภูธรสำโรงใต้ พนักงานสอบสวนที่สถานีตำรวจบางซื่อยอมไม่มีอำนาจสอบสวนเมื่อปรากฏว่าไม่มีเหตุผลอื่นตามมาตรา 18 วรรคสอง ที่จะทำให้มีอำนาจสอบสวนได้ ทั้งเมื่อกรณีถือไม่ได้ว่าเป็นการทำแทนพนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจตามที่มาตรา 128 บัญญัติไว้ การสอบสวน พยานของผู้กล่าวหา ของพนักงานสอบสวนดังกล่าว(บางชื่อ) จึงเป็นการสอบสวนที่ไม่ชอบด้วย กฎหมาย แม้พนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรสำโรงใต้ จะเป็นผู้สอบสวนจำนวนทำแผนที่เกิด เหตุ ตรวจสถานที่เกิดเหตุ และทำบันทึกการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพของจำเลยก็ตาม ก็ไม่ทำให้การสอบสวนคดีนี้ชอบด้วยกฎหมาย เพราะเมื่อการสอบสวนทั้งคดีรวมการสอบสวนที่ไม่ ชอบด้วยกฎหมายไว้ด้วย การสอบสวนคดีนี้จึงไม่ชอบด้วยมาตรา 18 และไม่เป็นการสอบสวน ตามที่ระบุไว้ใน มาตรา 120 โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้อง

ฎีกาที่ 2360/2523 หนังสือพิมพ์ของโจทก์พิมพ์ที่กรุงเทพมหานคร และออกจำหน่ายทั่วราชอาณาจักรรวมทั้งที่จังหวัดราชบุรีด้วย ถ้าหนังสือพิมพ์โจทก์พิมพ์ข้อความที่เป็นหมิ่นประมาท จำเลย ก็ต้องถือว่า สถานที่ที่หนังสือพิมพ์ของโจทก์ออกจำหน่ายทุกแห่งเป็นที่เกิดเหตุ ซึ่งความคิด เกิดขึ้น

3.2.2 กรณีตาม ป.วิ.อาญา มาตรา 19 (ความคิดเกิดหลายท้องที่) คือ

(1) เป็นการไม่แน่ใจ การกระทำผิดอาญาได้กระทำในท้องที่ใดในระหว่างหลาย
ท้องที่

(2) เมื่อความคิดส่วนหนึ่งกระทำในท้องที่หนึ่งแต่อีกส่วนหนึ่งในอีกท้องที่หนึ่ง

(3) เมื่อความคิดนั้นเป็นความคิดต่อเนื่อง และกระทำต่อเนื่องกันในท้องที่ต่างๆ

เกินกว่าท้องที่หนึ่งขึ้นไป

(4) เมื่อเป็นความคิดซึ่งมีหลายกรรม กระทำลงในท้องที่ต่างๆกัน

(5) เมื่อความคิดเกิดขึ้นขณะผู้ต้องหากำลังเดินทาง

(6) เมื่อความคิดเกิดขึ้นขณะผู้เสียหายกำลังเดินทาง

กรณีตาม (1)–(6) พนักงานสอบสวนในท้องที่หนึ่งท้องที่ใดที่เกี่ยวข้องมีอำนาจ
สอบสวนได้

ฎีกาที่ 822-823/2490 จำเลยแจ้งความต่อเจ้าพนักงานที่กิ่งอำเภอหนองแขง และเบิกความต่อศาลที่อำเภอเมืองสระบุรี เจ้าพนักงานกิ่งอำเภอหนองแขงยังไม่ทราบแน่ชัดว่า จำเลยทำ ความผิดฐานแจ้งความเท็จหรือเบิกความเท็จจึงจับจำเลยไปสอบสวน แล้วมีการฟ้องจำเลยฐานเบิก ความเท็จ ดังนี้ถือว่าเป็นการสอบสวนที่ชอบโดยเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจ โดยเป็นเรื่องไม่แน่ชัดว่า **กระทำผิดในท้องที่ใดในระหว่างหลายท้องที่** ตาม ป.วิอาญา มาตรา 19(1)

ฎีกาที่ 14/2524 ที่เกิดเหตุไม่แน่ชัดว่าอยู่ในท้องที่ใดระหว่างสองท้องที่ พนักงานสอบสวนท้องที่หนึ่งในสองท้องที่นั้นมีอำนาจสอบสวนได้ ตาม ป.วิ.อาญา มาตรา 19(1)

ฎีกาที่ 3909/2531 แม้ความผิดฐานปล้นทรัพย์กับความผิดฐานรับของโจร เกิดขึ้นต่างท้องที่กันก็ตาม แต่ก็มีความผิดต่อเนื่องกัน โดยปล้นทรัพย์จากท้องที่หนึ่ง นำไปจำหน่ายแก่ผู้รับของโจรในอีกท้องที่หนึ่ง ดังนั้น พนักงานสอบสวนในท้องที่หนึ่งเกี่ยวข้องกับเหตุที่เกิดขึ้นจึงมีอำนาจสอบสวนได้ตาม ป.วิ.อาญา มาตรา 19

ฎีกาที่ 1702,1703/2523 จำเลยออกเช็คในท้องที่หนึ่งถือว่า เป็นความผิดต่อเนื่อง กับ การกระทำผิดในท้องที่ที่ธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงิน พนักงานสอบสวนในท้องที่ที่ออกเช็คย่อมมีอำนาจสอบสวน การสอบสวนนั้นชอบด้วยกฎหมาย

ฎีกา 499/2524 จำเลยออกเช็คในเขตท้องที่สถานีตำรวจนครบาลจักรวรรดิ ธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงินที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ถือได้ว่ากระทำผิดในท้องที่ สน.จักรวรรดิ ต่อเนื่องกับจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พนักงานสอบสวน สน.จักรวรรดิที่รับคำร้องทุกข์มีอำนาจสอบสวนได้ ตาม ป.วิ.อาญา มาตรา 19(3)

หมายเหตุ ความผิดเรื่องเช็คอาจเป็นความผิดต่อเนื่องตาม ป.วิ.อาญา มาตรา 19(3) กล่าวคือ การกระทำผิดเริ่มตั้งแต่การออกเช็ค และเป็นความผิดสำเร็จเมื่อธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงิน กรณีถ้าออกเช็คท้องที่หนึ่ง และธนาคารผู้จ่ายเงินตามเช็คตั้งอยู่อีกท้องที่หนึ่ง เมื่อธนาคารตามเช็คปฏิเสธการจ่ายเงิน **กรณีจึงเป็นเรื่องความผิดต่อเนื่อง** พนักงานสอบสวนในท้องที่หนึ่งท้องที่ใดที่เกี่ยวข้องคือท้องที่ที่ออกเช็คและท้องที่ที่ตั้งธนาคารมีอำนาจสอบสวนได้

3.3 พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ

(1) **ป.วิ.อาญา มาตรา 18 วรรคสาม** ความผิดอาญาได้เกิดขึ้น ในเขตอำนาจ พนักงานสอบสวนคนใด โดยปกติให้เป็นหน้าที่พนักงานสอบสวนผู้นั้นเป็นผู้รับผิดชอบในการสอบสวนความผิดนั้นๆเพื่อดำเนินคดี

ข้อยกเว้นกรณีมีเหตุจำเป็นหรือเพื่อความสะดวก ก็ให้พนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ ที่ผู้ต้องหาอยู่ที่หรือถูกจับ เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการสอบสวน

ในเขตท้องที่ใด มีพนักงานสอบสวนหลายคน การดำเนินการสอบสวนให้อยู่ในความรับผิดชอบของพนักงานสอบสวนผู้เป็นหัวหน้าในท้องที่นั้น หรือผู้รักษาการแทน

(2) **กรณีความผิดตาม ป.วิ.อาญา มาตรา 19** ดังกล่าวในข้อ 3.2.2 ข้างต้น แบ่งออกได้ดังนี้ คือ

(ก) **ถ้าจับผู้ต้องหาได้แล้ว** ให้พนักงานสอบสวนซึ่งท้องที่ที่จับได้ อยู่ในเขตอำนาจ เป็นผู้รับผิดชอบในการสอบสวน

(ข) **ถ้าจับผู้ต้องหาไม่ได้** ให้พนักงานสอบสวนซึ่งท้องที่ที่พบการกระทำผิดก่อนอยู่ในเขตอำนาจ เป็นผู้รับผิดชอบในการสอบสวน

(3) **กรณีความผิดเกิดขึ้นนอกราชอาณาจักรตาม ป.วิ.อาญา มาตรา 20** ให้อัยการสูงสุดหรือผู้รักษาการแทน เป็นพนักงานสอบสวนที่รับผิดชอบ หรือจะมอบหมายหน้าที่นั้นให้พนักงานสอบสวนคนใดก็ได้

ในกรณีจำเป็น พนักงานสอบสวนต่อไปนี้ มีอำนาจสอบสวนในระหว่างรอคำสั่งจากอัยการสูงสุด หรือผู้รักษาการแทน

(ก) พนักงานสอบสวน ซึ่งผู้ต้องหาถูกจับในเขตอำนาจ

(ข) พนักงานสอบสวน ซึ่งรัฐบาลประเทศอื่นหรือบุคคลที่ได้รับความเสียหายได้ร้องฟ้องให้ทำโทษผู้ต้องหา

โดยปกติคดีประเภทนี้ อัยการสูงสุดจะไม่สอบสวนเอง มักจะมอบหมายให้พนักงานสอบสวน ซึ่งผู้ต้องหาถูกจับอยู่ในเขตอำนาจ หรือพนักงานสอบสวน ซึ่งรัฐบาลประเทศอื่นหรือบุคคลที่ได้รับความเสียหายได้ร้องฟ้องให้ทำโทษผู้ต้องหา เป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ

(4) กรณีตาม ป.วิ.อาญา มาตรา 21 คือในกรณีที่ไม่ว่าพนักงานสอบสวนคนใด ในจังหวัดเดียวกัน ควรเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดนั้นมีอำนาจชี้ขาด แต่ในกรุงเทพมหานคร ให้ผู้บังคับบัญชาของพนักงานสอบสวนซึ่งมีตำแหน่งตั้งแต่รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติขึ้นไปเป็นผู้ชี้ขาด

ในกรณีที่ไม่ว่าพนักงานสอบสวนคนใดในระหว่างหลายจังหวัด ควรเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ ให้อัยการสูงสุดหรือผู้ทำการแทนเป็นผู้ชี้ขาด การรอคำชี้ขาดนั้นไม่เป็นเหตุให้งดการสอบสวน

3.4 ตัวอย่างคำพิพากษาฎีกาที่สำคัญเกี่ยวกับพนักงานสอบสวน

ฎีกาที่ 1675/2493 กรมตำรวจ(ปัจจุบันคือสำนักงานตำรวจแห่งชาติ)มิใช่พนักงานสอบสวน จะใช้อำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวนมิได้

ฎีกาที่ 1226/2503 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมิใช่พนักงานสอบสวนมิใช่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ และมิใช่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ ตาม ป.วิ.อาญา มาตรา 2(16)(17) จึงไม่มีอำนาจรับคำร้องทุกข์ในคดีอาญาได้

4. ประเภทการสอบสวน

ตาม ป.วิ.อาญา การสอบสวนแบ่งออกเป็น 2 อย่าง คือ

(1) การสอบสวนสามัญ ได้แก่ การสอบสวนความผิดอาญาทั่วไปทั้งหมด ทุกด้วยบทกฎหมายที่กำหนดว่าเป็นความผิดทางอาญา

(2) การสอบสวนโดยการชันสูตรพลิกศพ ในกรณีที่ความตายเป็นผลแห่งการกระทำผิดอาญา ตาม ป.วิ.อาญา มาตรา 129

ป.วิ.อาญา มาตรา 129 ให้ทำการสอบสวน รวมทั้งการชันสูตรพลิกศพ ในกรณีที่ความตายเป็นผลแห่งการกระทำผิดอาญาคั้งที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ว่าด้วยการชันสูตรพลิกศพ ถ้าการชันสูตรพลิกศพยังไม่เสร็จ ห้ามมิให้ฟ้องผู้ต้องหาขังศาล

5. ความสำคัญของการสอบสวนต่อการฟ้องคดีอาญา

ป.วิ.อาญา มาตรา 120 บัญญัติว่า “ห้ามมิให้พนักงานอัยการยื่นฟ้องคดีใดต่อศาล โดยมิได้มีการสอบสวนในความผิดนั้นก่อน”

จากบทบัญญัติในมาตรา 120 นี้ ทำให้เห็นความสำคัญของการสอบสวนว่า “การสอบสวนเป็นเงื่อนไขอันสำคัญของการฟ้องคดีอาญา” กล่าวคือ กรณีถ้ายังมิมีการสอบสวน หรือ กรณีที่มีการสอบสวน แต่ปรากฏว่าเป็นการสอบสวนที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว พนักงานอัยการก็จะไม่มีอำนาจยื่นฟ้องคดีดังกล่าวนั้นต่อศาล ถ้าฟ้องไปก็จะเป็นฟ้องที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งผลที่สุดของคดีประเภทนี้ศาลก็ต้องพิพากษายกฟ้องอยู่ดี

ฎีกาที่ 371/2531 เหตุเกิดในท้องที่สถานีตำรวจภูธรลำปางได้ แต่พนักงานสอบสวนสถานีตำรวจนครบาลบางซื่อทำการสอบสวน โดยไม่ชอบด้วย ป.วิ.อาญา มาตรา 18 วรรคสอง ทั้งเมื่อกรณีถือไม่ได้ว่าเป็นการทำแทนพนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจตาม ป.วิ.อาญา มาตรา 128(1) การสอบสวนจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย และไม่เป็นการสอบสวนตามที่ระบุไว้ใน ป.วิ.อาญา มาตรา 120 พนักงานอัยการจึงไม่มีอำนาจฟ้อง

